

KUPUJTE
VOJNE BONDE!
Najstarejši
slovenski dnevnik
v Ohio
★
Oglaš v tem listu
so uspešni

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

KUPUJTE
VOJNE BONDE!
The Oldest
Slovene Daily
in Ohio
★
Best Advertising
Medium

XXVIII.—LETO XXVIII.

CLEVELAND, OHIO, TUESDAY (TOREK), JUNE 12, 1945

ŠTEVILKA (NUMBER) 136

Maršal Tito v razgovoru s pred- stavnicami cerkve

Belgradski radio poroča, da je zagrebški nadškof Alojzij Šipanić nedavno v spremstvu jugoslovanskega premierja dr. Vladimira Bakarića obiskal jugoslovanskega premierja maršala Ti-

to poprej je bilo iz Jugoslavije poročano, da je Tito sprejel jugoslovanskega delegata Josipa Maršala in da je v Zagrebu imel razgovor pred delegacijo katoliških duhovščine, v katerem je govoril na rimsko-katoliški način na Hrvaškem, da postane narodno zavedna in neodvisna kot je bila v preteklosti. Francoska časnikarska agencija v tej zvezi poroča, da razgovor med Titom in papeškim delegatom vzbujajo "veliko zanimanje v verskih krogih." Omenjeno poročilo pravi, da je bil francoski zaupni zastopnik paroli "neodvisni hrvaški državi" in da je sedaj edini predstavnik Vatikana v Jugoslaviji.

SOVJETSKA POLITIKA VMEŠAVANJA V OSVO- JENIH DEŽELAH

Glasom poročila, ki ga je prejel Urad za vojne informacije v Washingtonu, je dunajski razgovor, katerega kontrolirajo Rusi, izjavil: "Rdeča vojska je vkorakala v devet dežel: Poljsko, Romunijo, Bolgarsko, Norveško, Jugoslavijo, Ogrsko, Češkoslovaško in Avstrijo. Cilj Rdeče vojske je bil uničenje fašizma in uveljavljanje demokracije. "Sovjetska unija nima namena polastiti se kateregakoli teh dežel ali spremeniti jih v svoje interesne sfere. Sovjetska unija se ni dotaknila zasebne lastnine niti se ni vmešavala v politiko vlade, ako je bila demokracija, kar pomeni, da je vlada ljudstvo."

Kratke vesti

ARGENTINA BO DOBILA 50.000 TON OLJA

WASHINGTON, 9. junija. — Ukaz je bilo danes uradno naznanjeno, da je Amerika pristala na 50,000 ton gasolina, kar pomeni, da se bo konzum olja v Ameriki deželi vrnil skoraj na polovico višino.

ANGLIJA BO PRODUCIRALA 500.000 AVTOMOBILOV

LONDON, 10. junija. — Danes se je zvedelo, da se bo v Angliji v prihodnjih 12 mesecih izdelalo 200,000 osebnih avtomobilov in da se bo polovica istih izvoznih v inozemstvo.

ČEŠKI KVIZLING JE IZVRŠIL SAMOMOR

LONDON, 11. junija—Britski radio poroča, da je bilo najdeno truplo Emanuela Moraveca, proglasnega ministra v češki vladi, ki je izvršil samomor v začetku prošlega meseca, ko so se Rusi bližali Pragi.

POROČA

Dne 2. junija sta se v cerkvi sv. Vida poročila Miss Dorothy Perpar, hčerka družine Mr. in Mrs. Joseph Perpar, 1065 E. 66 St., in Mr. Al Kulas, 6714 Bliss Ave. Novoporočencema čestitamo in želimo vse najboljše v znanstvenem življenju!

"Poljski problem" menda na pragu zadovoljive rešitve

Hopkinsova misija v Moskvi bo
prinesla izboljšanje odnosov
z zapadom, pravijo poročila

MOSKVA, 11. junija — Inozemski diplomatje so danes tukaj izražali prepričanje, da bodo v kratkem obelodanjena poročila o poljskem vprašanju, ki bodo pozdravljena v vseh zavezniških prestolnicah.

Inozemski opazovalci pravijo, da opažajo znatno izboljšanje v ozračju rusko-ameriških odnosov, kar je posledica izredne misije, katero je pravkar završil v Moskvi posebni poslanec predsednika Trumana, Harry Hopkins.

Hopkins se vrača domov

Hopkins je danes z letalom odpotoval iz Pariza, da poroča Trumanu o svoji misiji, in poročila iz francoske prestolnice pravijo, da je bil predsednikov poslanec izredno dobro razpoložen.

Iz Washingtona se istočasno poroča, da bo Hopkins jutri (danes) dospel tja in da se bo takoj posvetoval s predsednikom. Kakor se poroča, prinaša med drugim poročilo o osebnem razgovoru premierja Stalina glede načrtov velike trojice.

Aretirani Poljaki so bili osvojeni

Kakor znano, je takoj po Hopkinsovem odhodu iz Moskve bilo naznanjeno, da je sovjetska vlada spustila na prosto vse, oziroma večino 16 poljskih podtalnih voditeljev, ki so bili aretirani pod obtožbo sabotaže za hrbtno Rdeče vojske na Poljskem.

Vtis obstoji, da je v prvi vr-

Švica je menda izgnala Mussolinijevo hčer, ki je nekdanje igrala v Italiji

RIM, 10. junija—Iz Švice prihaja nepotrjeno poročilo, da se v skupini fašističnih prvakov, katerih izgon je odredila švicarska vlada, nahaja tudi Edda Mussolini Ciano, hči pokojnega fašističnega diktatorja in vdova grofa Ciana, ki je bil ustreljen na povelje svojega tasta.

To poročilo je izzvalo tukaj veliko zanimanje, kajti dučejeva hči je bila pod fašističnim režimom središče političnih in družabnih intrig, in informirani krogi pravijo, da sta se je njen oče in mož dejansko bala. Pravijo, da je bila temperamentna ženska tudi v mednarodnih odnosih igrala mnogo bolj veliko vlogo kot pa se splošno sodi.

Trdi se celo, da je bila Edda v večji meri odgovorna za dejstvo, da se je Italija priklonila osišču kot pa Mussolini in grof Ciano, ki je bil zunanji minister pod fašizmom do kapitulacije Italije.

Neki diplomat je izrazil mnenje, da bi se bil ves tok svetovne zgodovine morda drugače razvijal ako bi si ne bila Edda vplela v glavo, da je bila nekoč v Londonu družabno prezirana, medtem ko jo je berlinska družba sprejela kot enako vredno.

Toda zadnja poročila glede Ede pravijo, da je sedaj telesno in duševno bolna, in da je danes komaj senca razigrane in zapovedujoče ženske, kakršna je bila v rimski družbi pred petimi leti. V Rimu je hudo obsovana in ako se kdaj povrne, jo bo njena preteklost spremljala ob sle-

NAJVIŠJA SODNIJA JE OPROSTILA 24 BIVŠIH BUNDOVCEV

WASHINGTON, 11. junija. — Najvišje sodišče Zed. držav je danes podalo odločitev, s katero se je osvobodilo 24 vojštalcev razpuščenega ameriškega - nemškega Bunda, ki so bili spoznani krivim, da so bili zarotniki aktivni v širjenju nasvetov, kako se je mogoče izogniti obvezni vojaški službi.

Odločitev, ki je osvobodila bivše bundovce, je bila podana z večino petih glasov proti štirim.

Med enim, ki jih je najvišje sodišče osvobodilo, se nahaja tudi Gerhard Wilhelm Kunze, bivši glavni nemško - ameriškega bunda.

Schacht, nacijski gospodarski večak, se jako pritožuje

CASERTA, Italija, 7. junija (O.N.A.)—Dr. Hjalmar Schacht, bivši načelnik nemške Reichsbanke, se še ni sprijaznil z življenjem vojnega ujetnika v taborišču, ki leži nedaleč od tu, v katerem se poti in ugiha, ali bo postavljen pred sodišče ali ne.

Nacistični finančni magnat, ki je bil vedno slikan z visokim ovratnikom in silno starinskimi in dostojnimi oblekami, se zdaj spreha v taborišču, na katero udruga neusmiljeno italijansko solnce, v kratkih hlačah. Od časa do časa se mora ustaviti in obrniti, kajti bodeča žica in obožene straže ovirajo njegovo svobodo. Hrano pa ima kot vsi drugi, preprosto—živi v splošnem prav kot ujeti nemški častniki. Spalnica je preprosta železna postelja.

Kako mu to ugaja? Sploh ne. Kakor se poroča, se Schacht vedno pritožuje. Z velikim poudarkom naglašja, da "bi se z njim ne smelo tako postopati. Ali me ni sam Hitler vrgel v zapor?"

Po zavezniškem naziranjju to nikakor ni opravičila za človeka, ki je ustvaril podlago za Hitlerjevo vojno gospodarstvo.

Pucel ne bo kandidat

Councilman Edward L. Pucel iz 10. varde je včeraj formalno naznanil, da ne bo kandidiral za župana, pač pa bo ponovno kandidiral za sedež v mestni zbornici. To pomeni, da je župan Thomas A. Burke edini demokratski kandidat, dočim imajo republikanci dva kandidata, ki sta councilman Ray C. Miller in bivši sodnik George Harris.

OBLEKA ZA TRPEČE

Progressivne Slovenke krožek št. 1 sporočajo javnosti, da se bo še ta teden pobiralo staro obleko, ki se jo bo potem poslalo v staro domovino. Obleko se pobira v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd. Ker se bo moralo prostori, kjer se sedaj zbira in spravlja obleko in čevlje izprazniti, ker ga je direktorij oddal v najem, se prosi tudi članice, da pridejo ob večerih in pomagajo obleko urediti in zložiti v zaboj za odpošiljatev.

ZADUŠNICA

Jutri ob 7:15 uri zjutraj se bo v cerkvi sv. Vida brala zadušnica v spomin 13-obletnice smrti pokojnega Joseph Milavec. Sorodniki in prijatelji so vabljeni, da se opravi udeležijo.

Okupacijske armade v Nemčiji so pred- met nesoglasja

LONDON, 7. junija (O. N. A.) — Eden vzrokov za nezaupanje med zavezniki je morda dejstvo, da ni nobenega jasnega sporazuma med Zedinjenimi državami, Veliko Britanijo, Sovjetsko unijo in Francijo glede številčnega obsega njihovih okupacijskih armad v Nemčiji. To je morda preprečilo tesnejše sodelovanje in zavlačevalo vpostavitev kontrolnega ustroja za skupno okupacijo.

Več zavezniških opazovalcev se je danes izrazilo v tem smislu. Trenotno more imeti vsa kateri izmed zaveznikov toliko čet v Nemčiji kot mu je drago, oziroma, toliko kot misli, da mu je potrebno za popolno varnost. Toda tu je mnogo različnih načinov, kako razumeti ta pojem varnosti.

Potreba pravilnega tolmačenja razmer

Jasno je, da obstoja nevarnost, da utegnejo različni zavezniki smatrati, naj se število okupacijskih sil ravna po tem, koliko sil imajo drugi zavezniki, namesto da bi se vzelo za podlago potrebo v danem ozemlju za varnost napram nemškemu prebivalstvu.

Po prvi svetovni vojni je obstojal sporazum med zavezniki glede števila čet, katerim je bilo poverjeno straženje Porenja, toda v tej vojni še ni prišlo do takega sporazuma.

Pomanjkanje teh določb je važen faktor pri razumevanju stališča Rusov. Mnogo je Rusov, ki imajo čisto posebno naziranje glede navzočnosti vojaških sil zapadnih zaveznikov na evropski celinii. Vprašanje, kako preprečiti morebitne vstaje Nemcev, je tem ruskim krogom očividno čisto postranska skrb.

Problem, ki čaka na rešitev od diplomatov

Kar se jim dozdeva mnogo bolj značilno je dejstvo, da se nahajajo danes ameriške sile, ki so baš dospale iz Amerike, in britanske sile, ki so bile vedno onstran Rokavskega preliva, v pozicijah, ki so razprostrte preko vsega evropskega kontinenta in celo v samem osrčju Nemčije — na pol pota od Atlantskega oceana do ruske državne meje.

Jasno je, da je mnogo oporekati implikacijam, ki so navidezno vključene v tem naziranju, toda to ne pomaga mnogo, kajti dejstva so tu in naziranje tudi.

Te vrste sumničenja bodo morda popolnoma izginila, čim pride do sporazuma za razorožitev in do izvedbe tega sporazuma, toda trenutno ni mogoče tačiti, da ta problem okupacijskih armad obstoja. V kolikor znano, se državniki tega problema številne sile okupacijskih armad še niso lotili.

SEJA KORPORACIJE

Prihodnji torek se bo vršila seja korporacije za pozidavo pogorišča, in sicer mesto nocoj. Odborniki in oni, ki se tozadevnim zanimajo, naj vzamejo to v poštev.

NA POČITNICAH

Na dvo-denske počitnice sta se podali Miss Marcellene Perko in Miss Josephine Mišić. Podali sta se v Denyer, Colo., odkoder pošiljati vsem svojim prijateljem najlepše pozdrave. Srečen povratek, dekleta!

Japonci potopili štiri ameriške bojne ladje v bližini Okinawe

Rušilec na bregu razstreljen;
ameriški poveljnik zahteva
kapitulacijo na Okinawi

WASHINGTON, 11. junija — Mornarica je nocoj naznanila izgubo dveh rušilcev, enega pomožnega transporta in ene nadaljne ladje v bližini Okinawe. Ameriške izgube v ubitih, ranjenih in pogrešanih znašajo 469 mož.

ZASEGA WARDOVH PRODAJALN POTRJEVA OD OKROŽNE SODNIJE

CHICAGO, 10. junija. — Zvezno okrožno prizivno sodišče je potrdilo zaseg Wardovih prodajalnih od strani armade Zed. držav na podlagi predsedniškega dekreta. S tem je odločitev nižjega zveznega sodišča, ki je proglasilo predsedniški dekret neveljavnim, ovržena.

Dejanski položaj prodajalnih Ward & Co. pa se s tem ni spremenil, kajti iste so se ves čas nahajale pod armadno upravo. Korporacija bo sedaj apelirala na najvišje sodišče Zed. drž.

Vesti iz življenja ameriških Slovencev

Mexico City, Mehika. — Tukajšnji Odbor za svobodno Jugoslavijo je prišel izdajati buletin v hrvaščini, v katerem je pregled vesti iz Jugoslavije in o Jugoslaviji. Izdaja tudi "Buletin" v špansčini in je do zdaj izšlo pet števk.

Cliff Mine, Pa. — Victoria Usenienik, ki je dobila prvo odlikovanje kot najboljša učenka v tukajšnji srednji šoli.

Rauch, Minn. — Družina Joseph Janesich je bila obveščena iz vojnega departamenta, da je bil njen sin Pvt. George R. Janesich osvojen iz nemškega ujetništva 23. maja. On je bil ujet 2. decembra, nakar se je večkrat oglašil z dopisnicami ali pismom. Njegov brat John, ki služi pri inženirjih, se nahaja na Filipinih, prej pa se je boril v Novi Gvineji.

Krayn, Pa. — Po dolgi bolezni je 23. maja umrla Mary Zakrajšek, roj. Skubec, stara 45 let in doma s Trške gore pri St. Petru na Dolenjskem. Zapuščica joža, sedem otrok (enega v vojni) in več sorodnikov.

Duluth, Minn. — V bližnji farmarski naselbini Greaney je umrl Jože Zabukovec, star 72 let in doma iz vasi Podpeč pri Dobrem polju na Dolenjskem, kjer zapuščica brata in sestro, tukaj v Ameriki je bil okrog 47 let in pred več leti gozdarski delovodja.

Bridgeport, O. — Dne 19. maja se je vrnil iz nemškega ujetništva Joseph Bradač, dne 2. junija pa Lewis Selak. Prvi je bil v ujetništvu tri mesece in pol, drugi pa 13 mesecev. Od Selak niso svoji ves čas prejeli nobenega pisma, čeprav je pisal tri pisma na mesec. On je bil bombardir in sestreljen od Nemcev. Prej je bil junak, zdaj pa zelo slabo izgleda. Oba sta dobila 60 dni dopusta, nakar gresta zopet k zdravniški preiskavi in bosta morda odpuščena od vojakov.

Pueblo, Colo. — Dne 8. maja

Uradno poročilo pravi, da so bili sorodniki prizadetih obveščeni.

Izguba omenjenih ladij pomeni, da so skupne izgube v vojni dobi narastle na 314 ladij.

Neko zakasnjeno poročilo, ki je bilo objavljeno šele danes, pripoveduje, da je eden izmed izgubljenih rušilcev 18. maja nasedel na pečine, kjer so ga japonske obrežne baterije razbile na drobne kose.

GUAM, 12. maja. — Gen. Buckner, poveljnik ameriških sil na Okinawi, je včeraj naslovil na japonske čete zahtevo, da brezpogojno kapitulirajo.

Položaj Japoncev na otoku je brezupen. Dasiravno japonske čete nadaljujejo s fanatičnim odporom, pa so Amerikanci zopet zaznamovali znaten napredek.

Novi grobovi

FRANCES ZORN

Po dolgi bolezni je umrla danes ob 3. uri zjutraj Frances Zorn, rojena Ličan, stara 59 let. Doma je bila iz Rihemberga na Gorenjskem, odkoder je prišla pred 35 leti. Bila je članica društva Brooklyn št. 135 SNPJ in podružnice št. 53 SZZ. Tukaj zapuščica tri hčere, Mrs. Emma Zupan, Mrs. Ida Kukla in Loretta, štiri sinove, Cpl. Joseph, Pfc. Edward, Cpl. Elmer in S1/c Alfred, ter brata Petra. Pogreb se bo vršil v petek ob 8:30 uri zjutraj iz hiše žalosti na 1708 Ardoyne Rd., pri Valley Rd., pod vodstvom Louis L. Ferfolia pogrebnega zavoda.

JOHN CIMPERMAN

Snoči je preminil John Cimperman, stanujoč na 659 Voelker Ave., v Euclidu, Ohio. Podrobnosti bomo poročali jutri.

je bil ubit v Nemčiji William Jeršin, ki zapuščica ženo, dveletno hčerko, starše, tri sestre in brata. — V Nemčiji je bil ranjen John Ivan.

Joliet, Ill. — Dne 28. maja je umrla Mary Vraničar, stara 80 let. V tem mestu je živila 60 let. Zapuščica dve poročeni hčeri in sedem vnukov.

New York. — V predmestju Ridgewoodu je 25. maja umrla Antonia Zupanc, stara 51 let in rojena v Mengšu pri Kamniku, odkoder je prišla v Ameriko leta 1907. Zapuščica moža, dva sina, dve hčeri, brata Ivana Ručigaja in sestro Tessie Lacjan.

Detroit. — Znana Lia Menton, žena Jožeta Mentona, katero je zadel mestni bus, ko je šla 28. maja preko ceste, bo morala ostati v bolnišnici 6 do 8 tednov, brez bergel pa ne bo mogla hoditi nekaj mesecev. Poleg drugih težkih poškodb ima zlomljeno kost v kolku. Jože se je zljaj preselil k svojemu sinu.

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN YUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
 6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 5311-12
 Issued Every Day Except Sundays and Holidays
 SUBSCRIPTION RATES (CENE NAROCNINE)
 By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
 (Po razmaščenju v Clevelandu in po pošti izven mesta):
 For One Year — (Za celo leto) \$5.50
 For Half Year — (Za pol leta) 3.50
 For 3 Months — (Za 3 mesece) 2.00
 By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:
 (Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):
 For One Year — (Za celo leto) \$7.50
 For Half Year — (Za pol leta) 4.00
 For 3 Months — (Za 3 mesece) 2.25
 For Europe, South America and Other Foreign Countries:
 (Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):
 For One Year — (Za celo leto) \$8.00
 For Half Year — (Za pol leta) 4.50
 Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

Herbert Seligmann (O. N. A.):

PREDSEDNIK TRUMAN HOČE SPORAZUM Z RUSIJO

Na podlagi nepobitno zanesljivih virov je zdaj možno reči, da je predsednik Truman odločen najti temelje za sporazum in sodelovanje z Rusijo. Moje informacije, da se je predsednik odločil za to smer svoje politike, dalje pravijo, da je to sledilo neposredno porazu Molotova v vprašanju sprejema Argentini v krog zedinjenih narodov in ostrumu poslabšanju odnosov med Zedinjenimi državami in Rusijo, ki je postalo jasno v trenutku, ko se je odigravala ta diplomatska zadeva.

Dejstvo, da je predsednik Truman poslal Harry Hopkinsa v Moskvo, ki je brez tekme med našimi diplomati kot poznavalec ruskih razmer, je dokaz, da predsednik ni nameraval le nekoliko popraviti, kar je bilo treba nekako poravnati, temveč, da je nameraval tudi nanovo potrditi ono smernico naše zunanje politike, ki je bila temelj politike predsednika Roosevelta.

Osnovna predpostavka te politike na dolgo roko je, da sičar ni nobenih neposrednih sporov med Zedinjenimi državami, da pa spori med Rusijo in drugimi državami niso nemogoči, tako da bi utegnile biti Zedinjene države zapletene, ako ne bo zunanja politika pazljivo zasledovala vseh takih zadev. Trenotno smatrajo odgovorni krogi, da spopadi niso nemogoči v naslednjih ozemljih:

1. V vsej vzhodni Evropi vključno Baltika in Balkana, kjer si skuša ustanoviti Rusija varnostno ozemlje, da ne bi ponovno prišlo do sanitetnega kordona.

2. Srednji vzhod, kjer se nahajajo ležišča petroleja, obenem pa tudi dostop do pristanišč na gorkih morjih. V tem pogledu ima Rusija izredno tehtne argumente na razpolago, kajti, ako bi bilo v tej vojni mogoče dovažati v Rusijo vojni material skozi Dardanele mesto skozi Perzijo, bi bilo morda bilo prihranjen na milijone življenj.

3. Daljnji vzhod, kjer spor med Kuomintangom in takozvanimi komunisti preti dovesti do položaja, kjer bi Rusija podpirala eno stranko, zahodni svet pa drugo.

4. Nemčija. Tu zahteva Sovjetska unija, da je treba dogovor iz Jalte zvesto izvesti. Glasom tega sporazuma morajo zavezniški popolnoma uničiti nemški militarizem in razpršiti nemški generalni štab brzo in pravično kaznovati vojne zločince, izkoreniniti nacistično stranko, razveljaviti njene zakone in podreti njene institucije. Načrti za odškodnino morajo biti izdelani v Moskvi na reparacijski komisiji.

Trumanova administracija priznava, da je za Rusijo največje važnosti, da se čim prej sezida opustošena ozemlja evropskega dela Rusije, katerega je nemško vojaštvo porušilo in nemška uprava izčrpala. Največja sedanja nevarnost pa je po naziranju Trumanove vlade v tem, da utegne nasilno in bojaželjno govorjenje različnih vojaških, mornariških in političnih krogov poglobiti nezaupanje in prepričati Rusijo, da se zahodni svet pripravlja na vojno proti njej. Ako se bo Rusija čutila osamljeno, bo še mnogo težje izvesti splošno organizacijo varnosti. Že zdaj je zaupanje Rusije v uspeh delovanja svetovne organizacije — radi nespametnega ameriškega vodstva v San Franciscu — globoko padlo, ker se je delalo mnogo manj v prid rešitvi velikih svetovnih vprašanj kot na manjših problemih, katerih važnost je bila v to svrhu povečana in napihnjena.

Tudi Rusija bi mogla mnogo pomagati — ustaviti bi mogla širjenje komunistične propagande v tej deželi, pomnožiti izmenjavo medsebojnih informacij in občevarjanje in nam dati zagotovilo, da bo zahodnim narodom olajšan dostop do ozemelj osvobojenih izpod nacistične dominacije. Čim bi bila Sovjetska Rusija varna na svojem zahodnem delu, bi mogla poseči v vojno proti Japonski, skrajšati vojno in rešiti desetstisoče ameriških življenj.

Visoke osebnosti v Washingtonu so že izjavile, da je določno videti možnosti izboljšanja ameriško-ruskih odnosov. V nekaterih pogledih je izboljšanje celo že doseženo. Trenotno gre pred vsem za to, da se odpravi sumniče-

Srbsko ljudstvo izplačuje izdajalce

Leta osvobodilne borbe so temeljito prevela ljudi. Pošteni in dobri so se priključili osvobodilnemu gibanju, slabi pa so se vdinjali okupatorju in navadno zgolj zaradi denarja izdali svoj narod. Danes pa je prišel čas obračuna. Ljudstvo je poiskalo garjeve iz svoje srede in jih postavilo pred sodišče.

Tako so se v zadnjem času zagovarjali pred narodnimi sodišči v Srbiji mnogi sodelavci okupatorja in narodni izdajalci. Mnogi med njimi so zavzemali v stari Jugoslaviji visoke položaje, ali so kako drugače uživali zaupanje ljudstva. Narod je obsodil vsakega, ki je bil kriv, ne glede na to, ali je bil prej minister, kmet ali delavec.

Med prve je spadal Miloš Trivunac, univerzitetni profesor iz Beograda. Njegovo izdajalsko delo sega daleč nazaj, ko je bil še v stari Jugoslaviji kot predsednik jugoslovanske - nemškega kluba eden vodilnih petokolonašev in špijonov. Seveda ga pod prejšnjimi režimi ni zaradi tega nihče prijel, nasprotno, bil je spoštovan in je veljal za narod zaslužnega moža. Pod okupacijo pa je prišel na dan s pravo barvo. Postal je minister v Nedičevi vladi, ki je bila osnovana z namenom zatreti partizansko gibanje. V "Novem vremenu" je podpisal apel, v katerem je nazival partizane tuje plačance in rušilce kulture. Najbolj pa se je pokazal s člankom "Usodna ura", ki ga je napisal v istem časopisu in v katerem je zagovarjal sodelovanje z Nemci. Osvoboditev Srbije ga je zatekla v Beogradu, Nemci pač niso mogli vzeti s seboj vsakega hlapca. Ta je zdaj dobil zaslužno plačilo, obsojen je bil na smrt in na izgubo vsega premoženja.

S podobnimi deli je pomagal narodu v nesreči na smrt obsojeni Grigorij Božović, književnik iz Beograda. V času narodne vstaje v Sanžaku in Črni Gori je stopil na stran okupatorja in ustanovil pod njegovo zaščito v Pljevaljih izdajalski nacionalni odbor in postal urednik lista "Pljevaljski vjesnik", ki ga je plačevala italijanska vojaška oblast. Toda ta javni narodni delavec se je ponižal še dalje. V italijanskem klubu je bral svoje povesti, za kar je prejemal seveda visok honorar. Tako je iz prejšnjega narodnega delavca postal narodni izdajalec, kar pomeni, da je bilo vse njegovo prejšnje delo in pisanje za denar in nič več ter da je za denar postal izdajalec.

Stefan Stefanović pa je bil tovarnar v Kragujevcu. Eden tistih, ki jim je prejšnji režim dovoljeval neusmiljeno zatirati delavce. Po okupaciji je postavil svojo tovarno Nemcem v prid in je uporabljal vsa sredstva, da je povečal obrat. Tako je omogočil okupatorju nabavo izdelkov v velikih množinah. Delovnih moči ni plačeval, ker so mu Nemci dajali za delo naše ljudi, katere mu ni bilo treba plačati. Na ta način je trikrat povečal svoje premoženje. Seveda je bil Nemcem globoko hvaležen za vse in je bogato podpiral delo sovražnika osvobodilnega gibanja. Nemški Kreisleiter je bil z ostalimi Nemci stalen gost njegove gostoljubne hiše. Je zaslužil Stefan Stefanović kaj drugega kakor smrt? Tako ga je senat vojnega sodišča obsodil.

Direktor gimnazije v Kragujevcu je bil Ljotićev idealni pristaš. Kot tak je bil tudi izpuščen iz ujetništva in je bil imenovan za direktorja tečajev, kjer so dijaki-prostovoljci "Srbske straže" izdelovali razrede v dveh mesecih. Tudi on je z vsemi močmi podpiral delo narodnih izdajalcev, tudi on je bil od narodnega sodišča obsojen na smrt.

Pa ne samo izdajalci za časa okupacije, tudi vsi tisti, ki zdaj kakorkoli škodujejo narodu pri obnovi, so najstrožje kaznovani. Med takimi je bil bivši aktivni podpolkovnik Radovanić Dragomir, ki je ohranil nekaj starih navad jugoslovanskega oficirja. Kot šef prometnega oddelka komande mesta Beograda je odpeljal iz skladišča v svoje stanovanje dve toni premoga in to v času, ko je bilo v mestu največje pomanjkanje kuriva. Kljub temu, da je že imel stanovanje, je zahteval od stanovanjskega urada še eno stanovanje, da bi lažje opravljal svoje spekulantske posle. Radovanić je bil narodni škodljivec, za katerega ni mesta v novi delavni državi in jih je treba neusmiljeno iztrebiti.

To so le nekateri primeri, ki kažejo, kako plačuje narod izdajalce in škodljivce. Kajti popolnoma jasno je, da so narodi, ki so se borili za svobodo, trdno odločeni do zadnjega kaznovati vse krivce in vsem spekulantom odvzeti možnost, da bi še kdaj posegali v njegove pravice, na njegov račun spekulirali in izdajali. — "Jugoslovanski poročevalci".

Imamo mnogo imovitejših rojakov, kateri niso še niti centa prispevali v ta ali kakšen drugi narodni namen. Imamo slovenske tovarnarje, kateri vpsoljuje veliko več delavcev kot Mr. Lustrik, ki pa vkljub temu še živimo samo od njih obljub. Še več imamo tudi rojakov, ki premorejo 50 in več tisoč dolarjev, pa cviliijo kot bi jim drl kožo s telesa, ako jih vprašajo za narodni davek. Iz docela drugačnega testa je pa narejen naš Mr. Lustrik. On daje večje vsote od časa do časa brez vsakega pritiska, ker ima plemenito srce in globoko razumevanje za nujne potrebe križanih Slovencev v domovini, in za lepšo bodočnost nove, prerajene in demokratične Jugoslavije.

Urednikova pošta

Veliki opominski shod

Cleveland, Ohio. — Tisti čas, ko se rišejo meje z krvjo osvobodjene, na novo prerajene Jugoslavije, je tu. Junaška partizanska vojska se je osvobodila treh sovražnikov: Nemcev, Italijanov in domačih izdajalcev.

Jugoslavija je bila naša zavezница. Z ogromnimi žrtvami je prispevala svoj delež li končni zmagi. Da se jo sedaj ne upošteva kot zaveznico, je razvidno iz incidenta, ki se je zgodil v Trstu in na Korškem.

V Clevelandu se je izvolil združeni odbor ameriških Jugoslovancev. V tem odboru je pet oseb od vsake narodnosti, Srbi, Hrvatje, Slovenci in Macedonci. Tudi Čehi sodelujejo.

Ta odbor sklicuje velik shod v nedeljo, 17. junija t. l. ob 3. uri popoldne v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Na tem shodu se bo opomnilo ameriške predstojnike na Atlantski čarter, v katerem se garantira svoboda malih narodov. Mi želimo, da je te svobode deležna tudi Jugoslavija.

Zatorej, Jugoslavlani, Slovenci iz Clevelanda in okolice, katerim je pri sreč Trst, Primorje, in Koroška, pridite na ta shod. Napolnimo Slovenski narodni dom kot še nikoli. Pokažimo ameriški javnosti, da nam ni vse eno kakšne bodo meje Jugoslavije. Navzoči bodo poročevalci clevelandskih časopisov, močan vtis bomo napravili nanje če bo dvorana polna.

Na shodu bo glavni govornik iz jugoslovanske skupine, ki se sedaj nahaja v Ameriki. Drugi govorniki bodo: clevelandski župan Burke, vsi trije slovenski councilmani in eden od vsake jugoslovanske narodnosti. Povabljen je tudi governor Lausche. Ali se bo odzval? Ko to pišem,

nja in nezaupanje, katero še povečujejo in poglobljajo kampanje hujskanja, katerim se vdajajo najrazličnejši neodgovorni elementi.

še ne vemo. Za razvedrilo bodo nastopili pevski zbori: Zarja, Glasbena Matica, Jadran, hrvaška tamburica, Macedonski kolo, godba na harmonike in še nekaj drugih.

Na shodu se bodo kretale v narodnih nošah, brhke Srbinje, Hrvatice, Macedonke in seveda tudi Slovenke.

Dragi Slovenci (ke), apeliram na vas, pridite vse na ta shod. Pokažimo, da smo zavedni narod in upravičeni, da se nas upošteva. Ne tarnajmo kadar je prepozno, pokažimo se sedaj ko je čas. Vstopnine ni nobene. Na svidenje v nedeljo, 17. junija t. l.

Smrt fašizmu! Svoboda narodu!

Za publicijski odbor
 Felix Strumbelj.

Narodna zvesti Petra Lustrika

Cleveland, Ohio. — "Ne le kar velevala mu stan, kar more, to mož je storiti dolžan."

Če se kdo zaveda globokega pomena tega izreka, je to brez dvomno naš narodni dobrotnik in zaveden Slovan Peter Lustrik, ki mi je ponovno daroval čedno vsoto \$500.00 za SANS in pomožno akcijo. Njegov dosednji darovi v ta namen segajo v tisočake. On ni nikakšen milijonar, temveč le lastnik skromne strojne tovarne, ki si jo je zgradil s svojo marljivostjo.

Imamo mnogo imovitejših rojakov, kateri niso še niti centa prispevali v ta ali kakšen drugi narodni namen. Imamo slovenske tovarnarje, kateri vpsoljuje veliko več delavcev kot Mr. Lustrik, ki pa vkljub temu še živimo samo od njih obljub. Še več imamo tudi rojakov, ki premorejo 50 in več tisoč dolarjev, pa cviliijo kot bi jim drl kožo s telesa, ako jih vprašajo za narodni davek. Iz docela drugačnega testa je pa narejen naš Mr. Lustrik. On daje večje vsote od časa do časa brez vsakega pritiska, ker ima plemenito srce in globoko razumevanje za nujne potrebe križanih Slovencev v domovini, in za lepšo bodočnost nove, prerajene in demokratične Jugoslavije.

Hvala ti, Peter in tvoji marljivi soprog. Le tako naprej. Naš narod vama bo trajno hvaležen za vajino požrtvovalnost in delo. Imejta prijetno zavest, da sta storila svojo narodno dolžnost v večji meri kot vsak drugi Slovenec v Ameriki.

Na svidenje dne 8. julija ob priliki Slovenskega dneva na vrto Slov. društvenega doma na Recher Ave. v Euclidu!

Za podr. št. 39 SANS:
 K. Stokel

Jugoslovanski shod v Slov. nar. domu

Cleveland, Ohio. — Dne 29. maja je bil sklican sestanek v Slov. del. domu na Waterloo Rd. Navzoči smo bili Slovenci, Srbi, Hrvatji in Čehi Mr. Krezinčič, ki je councilman v 3. vardi, ter je zelo naprednega mišljenja.

Sestanek je bil sklican v svrhu razmotrivanja korakov, katere naj bi vzeli z ozirom na položaj našega Primorja, oziroma Jadranskega morja in Trsta. Izvolilo se je zastopnike in sicer pet od vsake skupine. Slovenski zastopniki so: Mr. Česen, Mr. Pollock, Mr. Strumbelj, Mrs. Zakrajšek in spodaj podpisana. Do sedaj smo zastopniki imeli že dve seji. Predseduje Mr. Frank Česen, ki vrši ta posel zelo spretno in zadovoljivo. Tajnica je Miss Daisy Lolić, Srbinja in članica Slav Congress.

Sklenilo se je najeti dvorano Slov. nar. doma na St. Clair Ave., za nedeljo, 17. junija, za shod, na kateremu bodo prečitali ne razne resolucije, nanašajoče

se na položaj Primorskega. Resolucije se bo po odobrenju poslalo predsedniku Trumanu in drugim državnikom v Washingtonu, D. C. Od vsake skupine bo nastopil govornik, kot tudi drugi odlični ameriški govorniki. Pričakuje se, da bo navzoč tudi župan mesta Cleveland, Mr. Burke. Med govori bo podan kratek program s petjem in godbo. Vstopnina bo prosta za vse.

Torej, bratje in sestre, danes je tista zadnja ura, ki bje za naše ozemlje v stari domovini. Vprašanje je komu bo za naprej pripadalo, ali tujim zavojevalec ali nam? Kaj ni vsa tista zemlja prepojena s krvjo naših v Julijski pokrajini? Vzdignimo glas, da nas bo slišal sleheren zavojevalec, da je s svojim podlim delom opravil, ter da se je pošten slovenski narod vzdramil in da hoče sam gospodariti v svoji domovini.

V nedeljo, 8. julija se bo pravi Slovanski dan v Slov. domu na Recher Ave., v Euclidu, Ohio. Tu ne sme nobenega manjkati. Pridite skupaj in pokažite, da se zavedamo od kod smo prišli, da smo slovenskega rodu in dobri ameriški državljani.

Frances Wolf

Domača fronta

Pet zahtev Strica Sama

Washington. — Vlada mora prositi svoje državljane ta tedne naslednje: Prijavite svoje psa za službo s četami na Tihem oceanu. Armada potrebuje takoj 500 velikih psov in nadaljnih 1,600 do avgusta. Obrnite se na naslov Quartermaster General, Washington, D. C.

Napravite si načrt za vkuhanje zgodnje zelenjave in sadja. Visoko številno modrih odmerkov vam pove, kako velike važnosti bo vkuhana zelenjava in sadje prihodnje zimo.

Ako si niste na jasnem glede svojih pravic in dolžnosti kot hišni gospodar ali najemnik, povprašajte v svojem domačem OPA uradu. V okrajih, v katerih so najemnine nadzorovane, morajo biti vse najemnine javljene. Izgoni pa so zakonsko omejeni.

Ostanite na delu, ki je važno za vojni napor, na primer v svinčnih rudnikih, ako ste odpušteni iz drugega za vojno važnega dela. Pomanjkanje svinca utegne preprečiti izdelovanje vojnega materiala, ki je važen za vojno proti Japonski...

Zamašite dobro vse luknje v svojem stanovanju, da bo hladno poleti a pozimi, da vas bo manj tlačil mraz. Goriva bo prihranjeno tudi prihodnje zimo.

Prepoved prihranila 52,000,000 milij

Washington. — War Committee on Conventions je naznanil, da se ceni na najmanj 52,000,000

000 milj prevoz, ki je bil prihranjen v teku 3 mesecev radi prepovedi konvencij. V februarju, marecu in aprilu je prejel komite 1,088 prošenj za konvencije in shode, od tega števila jih je bilo odobrenih 69, 684 prepovedanih, a 335 je bilo slučajev, ki so bili izven delokroga tega komiteja.

Stimson poziva vojake naj kupujejo bonde

Washington. — Vojni minister Henry L. Stimson je pozval vse oboje vojske, da doseže, ali pa celo preseže civilno kvoto v svojih nakupih War Bondov tekom 7. vojnega posojila. "Sistematično hraniti" priporoča vojni minister, kajti tako bo armada postala vzgled vsem javnim uradom in zasebnim organizacijam." Stimson je pozival tudi civilne nastavljenice vojnega ministrstva, naj sami osebno sprejmejo odgovornost, da bodo dvignili svojo kvoto tekom 7. vojnega posojila na najmanj 90%.

Ranjeni vojaki kupujejo bonde

Washington. V zračni bazi New Castle blizu Wilmingtona Delaware, kamor so bili transportirani ranjeni vojaki po zraku, je kupil vsak posamezni vojak War Bonde, bodisi, da jih je kupil v gotovini, bodisi po načrtu armade potom odtegljajev od plače. To poroča War Finance Division pri Treasury Departmentu.

Vesti iz življenja ameriških Slovencev

Chicago. — Dne 2. junija sta se poročila Vera Kerhlikar in Anthony Omerza.

Jackson Heights, N. Y. — Tu je 13. maja umrl John Jegić, star 69 let in rojen v St. Jernej na Dolenjskem. Zapušča ženo in veliko prijateljev.

Vandling, Pa. — Tukaj je umrla Terezija Anžlovar, rojena Kristof, stara 65 let in doma od St. Vida na Dolenjskem, odkoder je prišla v Ameriko leta 1902. Tukaj zapuša sina, brata in več ožjih sorodnikov, v starem kraju pa brata in sestro.

Glassport, Pa. — Dne 21. maja je umrla Antonia Cvetan, stara 61 let, doma iz vasi Čelje pri Ilirski Bistrici. Zapuša več sinov in hčera ter drugih sorodnikov. — V cementni tovarni v Universalu se je 19. maja težko poškodoval Matevž Filipčič, doma iz Stare Oselice. Ko je popravil neki vijak, je nekdo pognal motor, nakar ga je vjak zgrabil za nogo in ga prihranil v stroj. K sreči je nekdo ustavil motor in Filipčič rešil življenje. Izgubil pa je nogo nad kolonom in se nahaja v bolnišnici West Penn v Pittsburghu. Je oženjen in ima štiri mladoletne otroke.

Dušica Rožamarija

(SVETNICA IN NJEN NOREC)

Agnes Gunther

Poslovenil Boris Rihteršič

(Nadaljevanje)

ma take domisleke. Saj ima veliko, skoraj skrivno srečo pri ženskah. O dvobojih, ki jih je imel, govori. Nekoč je sedel na trdnjavi, toda zgodnja poveljuje več. Zelo zaje, samo dvojne oči ima, je sinje, drugo je rjavo, njegovemu obrazu ne naravnega. Čudim se, karavado vnet je za svojo ježo, in reči moram, njega od dolgega časa. Pozabila sem ti še po-da sem po njegovem na-daljšala lepo vrsto strelvo za zadeli sredo.

nove pariške obleke za poletje so prišle in so zadovoljive. V marsikateri na Braunecku postrani, ko imajo tam tako radi reči. No, upam, da stala na Braunecku samo. Zrak je tam tako mrz. Vsak predmet je na mrliče in ne smem ga iziti od onod, kjer se na avtomobila še nimam, češih hitro odmaknila. In potem bodo pri-čne svečanosti in najbrž sprejemov (strašno dol- in moreče). Oh, imej malo sočutja s svojo "Šarloto."

stindvajseto poglavje
Zlata Marija

meški grad je v veselju pripravljana. Knežnja vrnila s princeso, ki se je letu tako izpremeni-čne vanjo in je kar ne-če se pelje mimo s svo-terjo. "Ali more biti ta mlada dama princesa Marija?"

ar je še bolj čudno: naj-jeji nosovi v Braunecku arovali, kaj se je zgodilo, ni začel hoditi lakaj okoli nejših ljudi in pripovedo-je visokost sporoča go-da se je princesa Roža-čarčila z grofom Thor-

je presenetljiva novica. Za ena se kmalu nabere kopica ki hodijo od hiše do hiše. Knez in knežnja ter zaročen-jejemaj v torek obiske," pripoveduje lakaj.

je torej veliki dobitek, ki sda dala grofu iz razva-njgovni vnemi pri zidanju vrnila vsa okolica. Ves-čin bo v samem zlatu in-ruju. Z zlatom bodo oblo-elo stene; cela kopica Ita-ela tam. In vsak dobi mark na dan. Nihče sicer ni videl od znotraj, toda zaradi tega se ljudem zdi, da biti še imenitnejši.

nej so bili ljudje deljenega. Nekateri so trdili, da je odkriti grof iz razvalin namenj zlat zaklad. Da, enje je bilo najbolj sploš-je pa so se ogrevali bolj-enevo, da je Thorstein za-je dobil dobitke. Kajti kje naj dobil ubogi siromak iz-čin toliko denarja? In na-čem se ni prav nič vide-je se je njegov položaj iz-

in najpogumnejši kriče: "Ženi-tev! Ženitev!"

Dame hodijo druga k drugi na obisk v tem lepem, vročem julij-skem jutru, ko ožarja sonce z zlatim lesketom štiri debele brauneške stolpe. In na nobe-nem oknu ne ostanejo mali za-stori nepremaknjeni, ko pride grof iz razvalin ob desetih na svojem visokem, lahkem vozu, ki ga peljeta dva zlato rjava ko-nja. Večina ga je spoznala šele takrat, ko je bil že mimo. Kajti tudi njegov stari, zvesti klobuk in suknjič iz raševine sta izgi-nila, in v slugi, ki je sedel za-da, ne bi bil mogel noben Braune-žan spoznati zvestega Maerta, ki je s svojim gospodarjem preži-vel toliko udarcev usode. Voz s konjema je bil knezovo darilo za današnji dan; knez je želel, da se njegov zet pripelje v lastnem vozu.

Knez je šel Harro naproti do velikih vrat, ki družje v orožarno in ki so odprta samo pri poseb-nih svečanostih. Gospoda sta se sicer videla vsak teden, toda z današnjem dnem pride vendar nekaj novega za njuno življe-nje, in ko se je Harro sklonil, da bi knezu poljubil roko, mu je ta položil roko na ramo in njegove temne, lepe oči so postale vlažne. "Saj veš, Harro, kako se mi najlažje zahvališ!"

Včeraj sta se šele videli Ro-žamarija in njena mati. Roža-marija je prišla h knežnji z drhtečim srcem, a vendar s precej-šnjo trdnostjo. Mama je morala vendar opaziti, koliko se je tru-dila, da bi ji v vsaki stvari ustre-gla in uredila vse pri svojem očetu, kolikor bi se dalo po nje-nih željah.

In knežnja je bila tudi skoraj ljubeznjiva. Kako se bo spogle-dala s Harrom, tega nihče ni ve-del. Rožamarija in oče nista brez skrbi zaradi tega.

Comes Home by Air

Lt. Michael Peluse of Wilkinsburg, Pa., one of more than 1,000 officers and men who arrived at Bradley field, Conn., in 65 Liberators and Flying Fortresses from the European fronts, is pictured with his two three-month-old golden retrievers.

Oglas za sedmo voj-no posojilo, za katero je baš sedaj v teku kampanja, je brez-plačno dalo vodstvo Enakopravnosti.

In vendar je veliko veselje prekrilo pri Rožamariji vse dru-go.

Danes pride, to piše zlata son-čna puščica na steni njene spal-nice, to šumi v lipi, vsak leske-tajoč se val na reki v dolini pri-naša to sporočilo na svojem hr-btu in ga daje naslednjemu. La-stovke, ki švigajo kakor črne puščice v stotinah okoli grajskih židov, kličejo to druga drugi.

Kako se jutri veter igra da-nes z zelenim grmom na rdečem stolpu, ki je takšen, kakor bi bil pero na svojem klobuku postavil še enkrat ponosneje kakor si-cer. In pri tem mežika njegovo žareče oko pod težko trepalnico; vem, kdo pride! Vse ozračje je polno veselja, kakor bi vdihava-lo blaženost. Oh, da so danes tudi še žalostni, samotni ljudje, ki ne morejo čakati ničesar dru-gega kakor morda smrt!

Liza mora sprejeti obilo da-rov, kajti malo veselja mora imeti pač vsakdo, ki pride z njim Rožamarija danes v dotiko, dru-gače bi jo lastna blaženost pre-več težila. In tako je prišla h ko-silu, kjer sta je čakala oče in ma-ti, v svoji nežni obleki iz bati-sta, ki jo veže v pasu višnjeva, svilena pentlja. Prišla je, kakor bi prinašala ves poletni dan v visoko, senčno sobano, ki ima

zastore zagnjene proti soncu. Knežnja je pogledala kvišku. Bleda je in kakor bi bila od živ-ljenja utrujena. Ko se ozre v Ro-žomarijo, postane njen obraz skoraj rjavo rumen. Oči se ji za-iskre. Ali so te stare stene že kdaj videle tako lepo bitje? Mnogo naslikanih oči gleda s sten, nekatere so v globoki sen-ci, druge v soncu.

Rožamarija poljubi svoji ma-teri roko in se ji nasmehe z išočim pogledom, ki zahteva-ne ljubezni, samo potrpljenja. To, kar jo zadene iz oči, je nekaj nerazumljivega, nekaj, česar še nikoli ni videla.

Potem nastavi svojemu očetu lice, da ga poljubi. Malo se mo-ra skloniti, saj je večja kakor on.

To ji takoj prinese mamino opombo: "Rožamarija spet si zrasla. Zdaj boš morala že pa-ziti, da se ne zadeneš v lestenece."

"Storila bom, mama. Sicer bom pa lahko vselej poslala Har-ra naprej. Kjer se on ne bo za-del, se tudi jaz ne bom."

"Oče, ali si že začutil vonj li-pe. Ves grad preveva. Na sever-ni strani cvete. O, kako šumi v njej!"

Sedla je na svoj prostor, očetu nasproti, zraven knežnje, in začela mazati med na kruh. Oče

gleda z veseljem, kako ji jed tekne.

"Le dosti ga jej! Med je kakor nalašč zate, da boš še bolj bistra in gladka."

Nihče ni omenil niti z bese-dico današnjega dogodka, do-kler ni začela knežnja:

"Torej ob desetih pride ženin in ob pol dvanajstih je sprejem! Moj bog, kako dolgočasni bodo ljudje s svojo željo, da bi pove-dali zmerom isto z drugačnimi besedami."

Njen ujedljivi glas spravi kneza v slabo voljo. Hitro vsta-ne: "Z gospodom oskrbnikom se moram še pomeniti. No, Roža-marija, ali je to tvoja najlepša obleka, ali pride še kaj lepše-ga?"

"Samo juturna obleka je, oče. Še nekaj lepšega bo."

Knežnja pravi: "Vse visi s te-be, da se skoraj razločiti ne da. Tvoj oče pri oblekah drugače ni bil tako z malim zadovoljen. No, zdaj mi ne bo treba več skrbeti, kako se boš oblačila."

Knez hitro izgine. Kako so-vraži ta glas! Ali ne more otroka vsaj danes pustiti pri miru?

Rožamarija je zardela. Predo-bro ve, kako je s svojo trdovrat-nostjo ujezila mačeho.

"Mama, ne morem ti biti do-važljiva, da si mi pustila

obleke, ki sem si jih sama izbira-la. Šele prepozno sem uvidela, kako neprijetno ti je to moralo biti. A zdaj se ne bi rada izpre-menila."

Knežnja skomigne z rameni: "Ne, moja naloga je zdaj oprav-ljena."

Zelo tiho je v visoki, hladni sobi; samo velik nočni metulj, ki ga je pregnalo sonce, se zade-va s krili v zastore.

Rožamarija premišljuje z vso vnemo, kaj naj bi rekla mami, da bi se sprijaznila z njo. Saj je danes zlata Marija, in kako ne-hvaležno bi bilo, če ne bi poiz-kušala dati nekaj svojega zlata drugim. In danes je mama tako

nenavadna, upadla, z rdečimi li-sami pod očmi.

Rožamarija misli na sprejem, ki čaka Harra, če bo mama osta-la tako nemilostna. Tedaj ne-kdo potrka in lakaj princese velik predmet, zavrt v svilnen papir: "Za vašo visokost, princeso Rožomarijo je prišlo tole."

Rožamarija odgrne papir. Ve-lik šopek je v njem še ves svež od rose. Od veselja krične. Sami rdeči poljski nageljni so in než-ne, rjavkaste in zelenkaste tra-ve, ovite s starim trakom iz sinje svile.

(Dalje prihodnjije)

KUPUJTE VOJNE BONDE

KUHINJSKE PEČI

Imamo lepo izbero Grand, Roper in Quality kuhinj-skih peči na plin.

Nudimo vam tudi električne kuhinjske peči.

Miza in 4 stoli (breakfast set) od 24.95 naprej.

Pri nas dobite tudi druge predmete za vaš dom

NORWOOD APPLIANCE & FURNITURE

6104 ST. CLAIR AVE.

JOHN SUSNIK

Trade your folding money for fighting money!

Buy TWICE as many War Bonds with your farm dollars in the mighty 7th WAR LOAN!

Get in on the fight! ... Pitch in with every loose dollar you've got—proudly plank them down for twice as many bonds as you ever bought before!

Only when you do that can you look an American fighting man in the eye and say:

"Yes, son, I am doing all I can ... producing all the food I can, and BUYING ALL THE BONDS I CAN!"

WAR BONDS PAY OFF IN THESE 7 WAYS...

- 1 The same Government security backs your War Bonds as backs the actual dollars you put into them.
- 2 You get \$100 at maturity for every \$75 loaned now.
- 3 You can get your money back, 60 days after issue date, any time you need it ... in the meantime you get safety and steady growth.
- 4 You have a backlog to renew farm buildings and equipment after the war.
- 5 Bonds will insure your children's schooling, or provide for your own security, travel, retirement.
- 6 Bonds go into a national nest egg that will help to assure post-war prosperity.
- 7 Bonds transform your love of home and country into action ... you join personally in the biggest, most urgent War Loan of all—the Seventh!

F. S. FINŽGARJEVI ZBRANI SPISI

★
I, Sama

(Nadaljevanje)

Oba preženem!

Smrekar je jezno udaril po mizi in izpil v dušku kozarec črnine.

Alena je jecljaje skušala ugovarjati, pa je Brest previdno in posređovalno zvodil govor drugam, da je kočljivi prepir nehal. Zakaj Smrekar je obrvi tako namršil, da bi bil divjal in vsakega surovo razžalil, kdor bi mu ta večer ugovarjal.

Ko se je družba razšla, je hotel Smrekar dolgo ves zamišljen po pisarni. Na mizi je imel buteljko, pri kateri se je ustavljal in po malem izpival, kakor bi iskal misli v vinu. Sedel je že kajkrat k mizi, pa vselej odločil pero in hodil vnovič gor in dol. Ko je izpraznil zadnjo čašo, je sedel, odločno prijel za pero, ga pomočil in zamrmral:

"Ne boš mi nagajala ne, tako ženščina že ne!"

Tedaj je zastavil in začel pisati:

Slavni okrajni šolski svet v

XVII.

Nekaj dni po Miklavževem večeru je Alena preživela v resnični muki. Presedala je po cele ure v sobici in zrla ob zaprti knjigi v zasneženo ravan, kjer so posedali na drevesih lačne vrane in se krakaje preletavale krog vasi. Njene misli so bile zbegane. Kolobar strahov se je vrtel krog nje. Iz tega vrtinca so se rezali vanjo obrazi mešetarja, Smrekarja in jezna, žugajoča roka Strniškina. Pred seboj je videla obraze sodnikov, ki se ji čudijo in se spogledujejo s tehtnimi pogledi. Časniki poročajo, oče bere poročila izpred sodišča, roke se mu tresejo; mati joka... V groznici je drhtela po vsem životu, pot ji je silil na čelo, nevorne roke so stiskale robec.

Ko se je razpala domišljija do vrhunca, da ni mogla več mirno sedeti, je planila kvišku, iz prsi se je utrgal vzdih, glavo je naslonila na mrzlo steklo in po licih so pritekale solze, tihe, brez joka, stisnjene iz srca. In vselej takrat se je razblinil zlobni krog, prednjo je stopil Brest in ji stiskal roko ter govoril: Čemu strah, ko imate mirno vest.

Spomin nanj in na te njegove besede ji je vdihnil poguma, pregnal strahote, da se je zdramila iz teh težkih sanj. Otrla si je oči, odmeknila se od okna ter se trudno nasmehnila: — "Ali sem trudna ali sem neumnica?"

Segla je po knjigi. Ali že drugo stran je brala brez zana-

nja, dokler se niso zmedle vrstice in ni sredi stavka prenehala ter se vnovič zazrla skozi okno.

Razmišljala je, kako je omagala ob Brestu, kako ji je klonila glava na njegove prsi, ko sta se vračala na Miklavžev večer iz šole. Na tilniku, se ji je zdelo, da jo nekaj peče, da je vžgano znamenje, katerega bo opazila Mara, tudi Erna — ter si bosta pomežiknili, in Erna bo zapela z visokim glasom: "A — seveda" — in obe se bosta zasmejali.

Sram jo je bilo, tako strašno sram, toda bolj kot pred Maro in Erno, pred Brestom.

"Kaj si neki misli? — Kje je moj ponos? — Ah — bahal se bo, po pravici bahal pred tovariši: Ponudila mi je ljubezen — izzivala — ha-ha-ha! In kako se je prej nosila! To so ženske! — O Bog, zakaj sem tako nesrečna!"

Alena je stisnila glavo v dlani, v senceh je čutila utripe razburjenega srca.

Tako je preteklo pol tedna, da se Alena ni genila iz sobe. Edino Viktor, ki je imel neprestano opravka s sneženimi vali in pusti, jo je tuhtant vzdramil in spravil v dobro voljo. Sicer je pa čakala vsako uro poročil o naperjeni pravdi, hrepenela je po Brestu — in se ga bala in ga zaničevala, vse hkrati.

Teden je potekel, o pravdi ni znil nihče. Smrekar je bil vesel, žaga je pela svojo pesem noč in dan, Strniškini gozdovi so bili neizčrpni. Grmade hlobov so se večale, skladi desk so rastle. Stefan je pisal in računal, pri mizi se šalil, v pisarni celo prepeval z robotnim glasom.

Nekoč je vprašal: "Kje tiči Brest, Alena? Ali nič ne veste?"

Alena je čutila, da je zardelela, zato se je naglo sklonila k Viktorju, ki je ob njej jezdil novega Miklavževega konja.

"Uči se menda," je odgovorila malomarno.

"Meni je včasih dolgčas po njem. Takole na večer bi že utegnil priti. Ali vam ni nič dolgčas po njem, gospodična?"

"Stefan!" je spregovorila žena, karajoč ga, ko je poredno zamižal na eno oko in ošinil z drugim Aleno.

"Dolgčas? Meni? Kaj me briga Brest!"

Tako je Alena pikro zavrnila gospodarja in segla po časniku, ki je ležal na mizi, ter ga dvignila tako visoko, da je zagradila z njim pot Smrekarjevimi pogledom.

Ko je bila sama, se je jezila nad seboj, ker se z vsako besedico utjame in izda, jezila se je na ves svet in na fraze in na laži, ki so edini potni list človeka, da more in sme v takšno družbo. Zato je v njej rastle moč volje, porajal se ji je odpor in trma in v tej je sklenila,

da gre do Minke in se ji čisto izpove, jo nahujska zoper Smrekarja in še zoper predrznega Bresta.

Po šoli si je ogrnila pelerino in se napotila k Minki. Ker je naletaval droben sneg, je potegnila kapuco čez glavo in gledala predse na grudavo pot, da bi ji ne spodrsnilo. Zato ni zapazila mešetarja prej, da so se dvignili pred njo težki škornji, ko je krevsal proti Smrekarju. Oba sta za hip obstala. Mešetar je razkleščil usta, da so se pokazali rumeni zobje, stopil z eno nogo iz gazi v sneg, da ji je naredil prostor — in ko je šla Alena tik njega, je zagodrnjal:

"Ali se bojite, kaj?"

Alena se je okrenila, ga srdito pogledala, pa takoj povedala oči ter rekla:

"Česa se bojim? Ali se vam sanja?"

"I no, sem mislil, da pravda ni za nikogar sladka koreninica, hudirja, kaj?"

Alena je vzdrhtela in se tesneje zavila v pelerino.

"Kakšna pravda?" je rekla pogumno in otresala s kapuce sneg, ki se ji je bil usul z orebove veje za vrat.

"I no, kaj bi se narejali? Saj se jaz tudi nič ne bojim zaradi tistega pisanja. Tako bom prisegal, da bo dala luža iskro, Vi pa, kakor hočete! Adijo."

Mešetar je izmeknil nogo iz snega, jo postavil nazaj v gaz in odšel.

Alena je bila kakor okorela od čustev, ki so jo prevzela v tem trenutku. Tudi ona se je napotila naprej, toda ni čutila nog in ni opazila, da ji je zdrknila kapuca z glave in so snežinke obelile njene lase. Ni videla gazi pred sabo, ne ledenih grud, ob katere je zadevala njena noga, videla je samo eno misel: Pomoč! Pomoč, da se otmem, da se iztrgam iz teh krempljev.

Zasopla je prihitela do šole, kjer jo je na pragu čakala Minika, takisto zavita v kapuco.

"Kam, Alenčiča?"

"K tebi. In ti?"

"K Brestovi materi. Obolela je."

"Obolela? Brestova?"

"Da! Spremi me!"

Aleni je izginil hipoma ves srd na Bresta, kakor iskra ji je bilo jasno, zakaj ga ni bilo, in z glasom, ki je trepetal od sočutja, je izrekla:

"Kako je siromak nesrečen! Pojdiva!"

Učiteljici sta odšli, druga za drugo, v vas, ki je tiho počivala pod snegom.

Ko sta potrkali pri Brestovih, se je odzval samotni ženski glas v sobi. Mati je sedela na postelji, suhi prsti so se oklepali rožnega venca.

S težavo je dvignila starica trudne roke in se ozrla proti vratom. Ko je spoznala Minko, ki je snela kapuco in stresla sneg z nje, se je razveselila. Resne, zamišljene gube na licih so splahnele v radost. Izpustila je

molek na ožje in iztegnila roko proti učiteljici.

"Da ste prišli, gospodična! Kako ste dobri!"

Alena je obstala za vrati.

Minka je stopila k postelji in prišla z obema rokama za ponudeno desnico.

"Kako je, mati? Tako imate jasno in veselo oko! To je dobro znamenje. Ne bo hudega!"

Ob tem ji je že zrahljala blazine, s katerimi je bila obložena, popravila veliko ruto, ki je zdrsnila starici z ramen, in ji pogladila pramen belih las, ki so ji silili na čelo.

Starica se je smehljala in jo gledala s hvaležnimi očmi, jo prišla vnovič za roko in govorila: "Oh, gospodična, kako znate postreči! Kakor bi se sam angel božji potolažil, tako se prileže staremu človeku takale mehka roka, ki je tako pripravna kakor vaša. Bog plačaj, gospodična!"

"Oj, mamka, kako se lepo šalite! Kmalu boste zdravi! Bolnik, ki je takole dobre volje, se naglo izkoplje iz postelje."

"Bog vas usliši! Veste, saj mi ni nič zato, če bi umrla. Samo zaradi fanta bi rada še tako dolgo živela, da se pririje do kruha. Samo zato. Potem se zgodi, kakor je božja volja!"

"Ali ni Ivana doma?"

"Je, seveda je! Uči se. Čakajte, ga pokličem."

Mati je segla po palici, ki je stala ob postelji, in jo dvignila, da bi potrkala v strop.

"Takole se kliče! V podstrešni sobici je, da ima mir."

Takrat se je oglasila Alena izza vrat, kjer je še vedno stala.

"Ne trudite se, mama, ga pokličem jaz!"

Takoj je odšla; v veži so zazskripale vegaste stopnice.

Takrat se je šele starica ozr-

la za njo in vprašujoče pogledala Minko.

"Je ne poznate? To je učiteljica pri Smrekarjevih."

"Tako, tako! Je res nisem še videla."

"Mati, ko sva same, mi povejte, kaj vas boli. Morda vam kaj pomagam. Sicer bo treba poslati po zdravnika."

"Tega ne, zdravniki so dragi in pri nas nimamo. Komaj za opravke. Ampak vi pa že pomagajte. Mnogim ste že. Vsi pravimo, take še nismo imeli. Rajni gospod Jakob so bili na ta način; prezgodaj jih je pobrala smrt."

V tem je Alena potrkala na Brestova vrata v podstrešni sobici. Roka se ji je tresla in srce je bilo nemirno. Ko jo je Brest zagledal, ga je obšla rdečica, knjigo, ki jo je držal v roki, je hotel naglo odložiti, pa je zgrešil mizo, da je knjiga padla na tla.

"Zamišljen študent! Kak o sem neroden! Oprostite, gospodična!"

(Dalje prihodnjic)

V COLLINWOODU

Za 2 družini, 4 in 4 sobe, v izvrstnem stanju. 4 zidane garaže. \$64 mesečne najemnine. Cena \$6.200.

Od E. 140 St., blizu Blvd. — Za 2 družini, 4 in 4 sobe; zelo snažno znotraj in zunaj. Garaža za 2 avta. Cena \$7300.

Na Renwood Ave. — Moderna hiša za eno družino, 6 sob; garaža za 2 avta. Cena \$7.900.

Lota na Neff Rd., 40x195; lepo urejena.

Bizniška lota na E. 185 St. Cena samo \$3500.

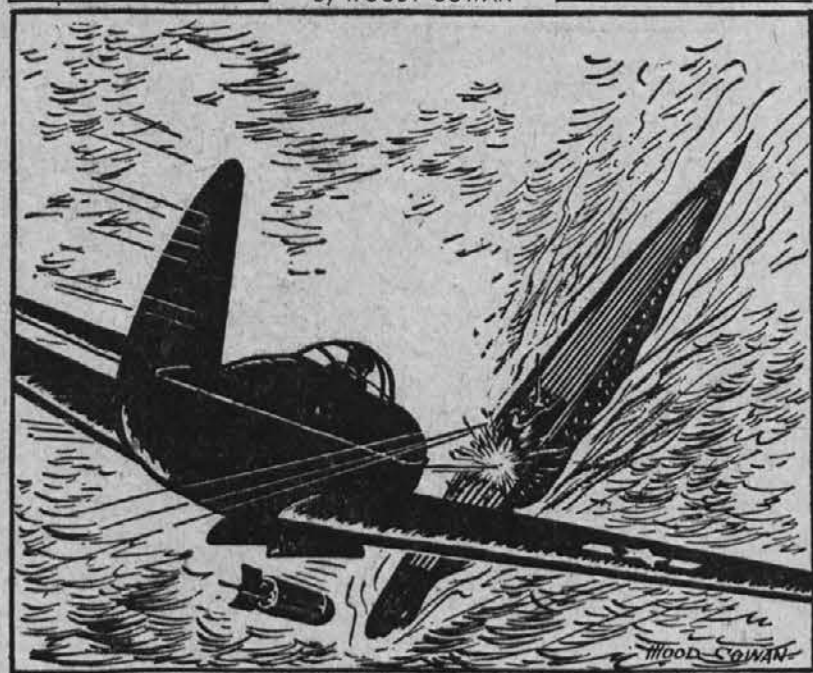
Nudimo pogoje za zgradbo in financiranje.

JOHN KNIFIC

740 E. 185 St.
nasproti Muskoka Ave.
IV. 7540 KE. 0238

AMERICAN HEROES

by WOODY COWAN

L. LETSON S. BALLIETT, Reno, Nev., awarded a silver star medal, showed conspicuous gallantry in holding a submarine at bay in the Atlantic. As pilot of a Navy torpedo bomber that War Bonds helped to supply, Lt. Balliett, on routine patrol, sighted the German undersea craft fully surfaced and immediately went into action. He let go depth charges across its stern, bracketing and damaging the ship. In the face of anti-aircraft fire, he returned to strafe the submarine and then kept it constantly under surveillance.

U. S. Treasury Department

Up Front With Fighting Leathernecks on Okinawa

Leathernecks, coordinating with army troops, are shown in action in the final stages of the fierce battles that raged in every section of Okinawa island. Island spotted with graves and fallen heroes attests to the high price paid.

Za delavce Za delavce

THE TELEPHONE CO. POTREBUJE ŽENSKE ZA HIŠNE SLUŽABNICE

ZA POSLOPJA V DOWNTOWN
ZA VES DAN ALI DELNI ČAS
Polni čas šest večerov v tednu od 5.10 pop. do 1.40 zj.
Stalno delo—Zahteva se izkaz državljanstva—Zglasite se
Employment Office, 700 Prospect Ave., soba 901
od 8. zj. do 5. pop. dnevno razven ob nedeljah
The Ohio Bell Telephone Co.

DOBITE SI DELO SEDAJ!

z zagotovilom za povojni čas.

Mi potrebujemo moške in ženske za naslednje pozicije:

MOŠKE

Butter Pasteurizers, Cooler Men, Mehanike za truke, Bottlers, Auto Body, Woodworkers, Draftsmen, Driver Salesmen.

ŽENSKE

Bottlers, Ice Cream Wrappers, Comptometer Operatorice.

Vsa dela imajo lepo plačo od ure ali mesečno. Počitnice s plačo. Prijetni delovni pogoji. Naše podjetje je važno za vsak dan, v VOJNI in MIRU.

Zglasite se v

TELLING-BELLE VERNON CO.

3740 Carnegie Ave. ENdicott 1500

Mali oglasi

VAŠI ČEVLJI

bodo zgledali kot novi, ako jih oddaste v popravilo zanesljivemu čevljarju, ki vedno izvrši prvovrstno delo.

Frank Marzlikar

16131 St. Clair Ave.

Za popolno zadovoljstvo z jekleno

GRAND PLINSKO PEČJO

običite

The Newburgh Furniture Co.

4000 E. 71 St., blizu Harvard

GRAND STUDIOS

Umetniško dovršeni portreti
787 E. 185 St. — IV. 5050
7547 Broadway — MI. 0768
1924 Clark Ave. — MA. 9592

B. J. RADIO SERVICE

1363 E. 45 St. HE. 3028
Prvovrstna popravila na vseh vrst radio aparatih

Naprodaj je

hiša za 2 družini in gasolinska postaja. Lota na vogalu Lorain Rd. Proda se poceni. Zglasite se pri lastniku na 3843 Riveredge Rd., blizu Lorain Ave.

KUPUJTE VOJNE BONDE

Bonds

Over America

LOUISIANA'S CAPITOL

The tallest building in the South, Louisiana's capitol at Baton Rouge—34 stories, 450 feet in height—stands on the campus of the old State University. It supersedes the modest structure completed in 1849 and equipped with furnishings from Europe that had been dispatched to Emperor Maximilian of Mexico but arrived after his death. The present capitol proclaims Louisiana's faith in its opportunities for future generations in industry and agriculture. Thousands of Louisiana's sons are fighting to preserve those opportunities, and War Bonds supply them munitions.

Dovoljeno nam je uposliti v vodu

POTREBUJEMO

PRESS ASSEMBLER
EXTERNAL GRINDER
ENGINE LATHE
OPERATORJE
TURRET LATHE
OPERATORJE
RADIAL DRILL PRESS
OPERATORJE
VOZNIKA ELEKTRICNEGA VOZIČKA
TEŽAKE

Stalna dela sedaj in v prihodnosti. Visoka plača od ure in overitimi

LEMPCO PRODUCTS

DUNHAM RD.
MAPLE HEIGHTS

Mali oglasi

Proda se

piano harmonike na 120 bobnov; ene za otroke na 48 bobnov. V najboljšem stanju. Kdor želi, naj se zgleda na 1158 E. 76 St.

Proda se

po zmerni ceni dobrega črpalnika—psa, starega eno leto. Poročite se na 1130 E. 67 St.

Naprodaj je

Singer šivalni stroj. Cena \$32. Proda se tudi ročni ovijalec perila (wringer). Vpraša se na 1048 E. 70 St.

RAZPIS SLUŽBE

V Slovenskem domu na Holmes Ave. se sprejme na delo

oskrbnika točilnice

srednjih let, pošten in ima vselje do dela v barroom.

PLAČA PO DOGOVORU

Stalno delo in če jih je več družini tudi za ostale. Vse informacije se dobe pri tajniku korporacije od 7. ure zvečer vsaki dan. Čas za se glasiti je do 15. junija.

OGLAŠAJTE V

"ENAKOPRAVNOST"

Cedar Point
ON LAKE ERIE
1945 Season
Opens Sat., June 16
MAKE your reservations early at Hotel Breakers, 1,000 rooms. Moderate rates. Excellent meals. Relax on the world's finest white sandy beach. All sports. Every vacation amusement. Dancing nightly.
On U. S. Route 6 and Ohio 2. Easily reached by rail, bus or hourly steamer from Sandusky.
S. S. THEO. ROOSEVELT
9 a. m. daily from Cleveland.
Steamers also from Detroit & Toledo
The Playground of the Great Lakes
CEDAR POINT-on-Lake Erie
SANDUSKY, OHIO

New Diving Record

Jack Browne, 28 years old, is shown through the porthole of the decompression chamber as he was slowly released from the peak pressure to set record of 550 feet dive.